

in memoriam

Het leven lacht Lieke (22) toe, tot dat bliepje van haar telefoon > 25

Raoul Buurke in de 'Grunninger koamer' met een oude Friese kaart. FOTO: GEERT JOB SEVINK

Waarom het Fries beter beklijft dan Nedersaksisch

ROOS TUINENBURG

GRONINGEN Raoul Buurke (29) is gefascineerd door taal. Geen verrassing dus dat hij promoveert op het Fries en Nedersaksisch. Waar die liefde vandaan komt? „Midden-aarde.”

Buurke is geboren in Groningen, Suriname. Vervolgens werd hij geadopteerd en kwam hij terecht in Groningen. Maar dan die in Nederland. „Ik weet het. Het is héél toevallig.”

De vader van Buurke is een echte Groninger, toch gaf hij de 'toal' niet mee aan zijn zoon. „Ondanks dat het een taal is die ik niet makkelijk kan praten, hoort het echt bij mij. Ik ben er écht gepassioneerd over.”

Toch draagt hij vandaag vol trots een Friese stropdas in Groningen. „Ik heb hem liggen, ik draag die das speciaal voor jullie.”

Het viel Buurke op dat zijn Friese vrienden allemaal de Friese taal beheersen, terwijl zijn vrienden uit Groningen maar een paar woordjes Gronings kunnen. Zo ontstond het onderwerp van zijn proefschrift.

Daar kwam uit dat het beter is gesteld met het Fries dan met het Nedersaksisch. Friezen gebruiken de taal vaker thuis en geven deze beter door dan bewoners van het Neder-

saksisch taalggebied. Ook vermengt het Fries minder met het Nederlands in vergelijking met het Nedersaksisch. „Het is de eerste keer dat we zoiets vinden”, zegt Buurke enthousiast.

Sommige woorden werden namelijk weer Friezer, het woord 'donker' bijvoorbeeld. Een onderzoek uit 1980 bracht in kaart dat sommigen het vertaalden naar 'tsjuster', anderen zeiden op z'n Fries donker. „Nu gebruikt het merendeel weer 'tsjuster', bijzonder toch? Er zijn meer woorden, maar deze onthoud ik, want ik vind het een prachtig woord. Tsjuster.”

Dat het Nedersaksisch vernederlandsd, vindt Buurke niet erg. Taal verandert, als taalwetenschapper weet hij dat. Maar dat de taal steeds minder wordt doorgegeven, baart hem zorgen. Tegen het jaar 2000 gaf nog maar 30 procent van de ouders die nog Gronings konden, het door aan hun kinderen. „Een taal

sterft moeilijk uit. Maar als er niks mee gebeurt, geef ik het nog twee generaties. Dat is ontzettend schrijnend.”

En dat terwijl bij de burens helpt Fries spreekt. Dit aantal lijkt zelfs een klein beetje toe te nemen. „De meeste Friezen zien het Fries écht als onderdeel van hun identiteit en dat willen ze uiteraard niet verliezen.” Ook vinden Friezen het nuttig om de taal te spreken in de provincie, waar Groningers al gauw genoeg nemen met alleen de Nederlandse taal.

Het Fries krijgt daarnaast meer geld en prioriteit dan het Nedersaksisch. „Je ziet het terug in het onderwijs, maar ook in iets sufs als plaatsnaambordjes. Ze kunnen hier wel zeggen dat Friezen koppig zijn met taal, maar hun taal bestaat in ieder geval straks nog.”

„Nedersaksisch is geen halfbakken Nederlands. Het is een dialect van een taal met een hele geschiedenis.” Het was een van de grootste talen in de middeleeuwen en werd gesproken van hier tot bijna Finland, zegt Buurke. „Het is een taal waar je trots op mag zijn. Stel, dat is niet genoeg voor mensen om het door te geven, dan hoop ik dat het genoeg is om mensen zich beter te laten voelen over hun eigen taal.” Buurke had op de basis-

school al interesse voor taal. Hij pakte graag de kleine taalboekjes uit de kast, of dat nou Russisch of Roemeens was, maakte niet uit. Later kwam hij in aanraking met de boeken van J.R.R. Tolkien, de *The Lord of the Rings*-reeks.

Tolkien was filoloog, iemand die taal- en letterkunde van volkeren bestudeert. Hij had een voorliefde voor taal en ontwikkelde er zelfs meerdere. Het Quenya en het Sindarijns zijn de bekendste. Die worden gesproken door de elfen in Tolkiens boeken. „Tolkien bedacht het verhaal om zijn talen een plek te geven. Fascinerend. Maar ik vind het verhaal ook gewoon heel mooi.”

De stijl van *The Lord of the Rings*-boeken vloeit door Buurkes proefschrift. Quotes in elfentaal en kaarten van Friesland, Groningen en Drenthe in stijl van *The Lord of the Rings*. Waar het kwaadaardige oog van Sauron staat? „Dat zou ik in Amsterdam of Den Haag plaatsen”, zegt hij lachend.

Raoul Buurke (29) Buurke begon met een studie sociologie en kunstmatige intelligentie en kwam uiteindelijk uit bij taalwetenschappen. 13 februari promoveert hij aan de Rijksuniversiteit Groningen.

“
WE HEBBEN
VEEL ZORGEN
OVER DE
INVLOED VAN
SOCIALE MEDIA

Klaske Glashouwer doet onderzoek naar eetstoornissen > 22

Drugsvondst in Leeuwarden

LEEUWARDEN In een huis aan de Leeuwarder Eikenstraat heeft de politie donderdagochtend een hoeveelheid drugs aangetroffen. Het gaat volgens de politie waarschijnlijk om harddrugs. Een 55-jarige man zonder vaste woon- of verblijfplaats werd aangehouden als verdachte vanwege het overtreden van de Opiumwet. De woning is per direct gesloten door burgemeester Sybrand Buma. De politie deed onderzoek in de woning omdat er bij een wijkagent anonieme tips en meerdere overlastmeldingen waren binnengekomen.

Auto crasht tegen brug bij Wergea

WERGEA Een auto is donderdagavond tegen een brug op de Wergeasterdyk bij Wergea gecrasht. De bestuurder raakte door nog onbekende oorzaak de macht over het stuur kwijt. Hij knalde met zijn auto tegen de brugleuning aan. De bestuurder werd door ambulancepersoneel behandeld. Zowel de brugleuning als de auto raakte zwaar beschadigd. Door het ongeval was de weg tussen Leeuwarden en Wergea in beide richtingen afgesloten.

Fietser gewond bij aanrijding met auto

HEERENVEEN Een fietser is donderdagmiddag gewond geraakt bij een aanrijding met een auto op de Atalantastraat in Heerenveen. Het ging mis op de kruising met De Opslach. De fietser kwam lelijk ten val en is naar het ziekenhuis gebracht.

meer nieuws
> www.lc.nl

